

1.5. BOYUTLAR: BU EVRENİN GİZLİ MENÜ BUTONU

Bir fizik profesörü, dersin ortasında sınıfa dönüp şöyle dedi:

“Şimdi hepiniz iki boyutlu canlılar olduğunuzu hayal edin.”

Öğrenciler şaşkın. Profesör devam etti:

- “Sizin için sağ-sol var.”
- “İleri-geri var.”
- “Ama yukarı diye bir şey YOK.”

Sonra sınıfa bir kâğıt parçası uzattı. Kâğıdın üzerindeki noktayı gösterdi: “Bu nokta yaşayan biri. Hayatı boyunca sadece iki yön biliyor. Şimdi bu varlığa üçüncü boyutu nasıl anlatırsınız?”

Sınıf donakaldı.

Kimse cevap veremedi.

“Onu yukarı alabilirsiniz,” dedi profesör. “Ama varlık bunu göremez. Ona dokunabilirsiniz. Ama dokunuşun nereden geldiğini anlamaz.”

Bir 2B varlığa 3B’yi anlatmak, bir insana 5B, 7B ya da 11B’yi anlatmakla aynı zorluktadır.

Bu sahne bilim tarihinde yüzlerce kez kullanıldı.

Çünkü basit, ama devrimsel bir gerçeği gösteriyor:

Zihin, bağlantı kapasitesi kadar gerçeklik görür.

Gerçeklik boyutlu, algı bağlantısaldır.

Boyutlar = Evrenin Gizli Menü Butonları

Şimdi düşün: Sen de sınıftaki o öğrenciler gibisin. Evren sana sadece 4 boyutu gösteriyor: 3 mekân ve 1 zaman.

Ama profesörün elindeki o kâğıt gibi, evrenin senden sakladığı bir gerçek var:

Evrenin diğer boyutları da orada — sadece SEN göremiyorsun.

Tıpkı 2B varlığın “yukarı”yı görememesi gibi biz de:

- olasılık boyutlarını (5B),
- alternatif zaman çizgilerini (6B),
- farklı fizik yasalarına sahip evrenleri (7–9B),
- tüm olasılıkların dev arşivini (10B),
- tözün zorunlu alanını (11B)

algılayacak “nöral bağlantısallığa” sahip değiliz.

Mesele beyin kapasitesi değil, **bağlantısal kapasite**.

Kılıç’ın “Bağlantısal Bütünlük”¹ sistemine göre:

- “Gerçeklik, varlıkların kendisi değil, varlıklar arasındaki **ilişkilerin örgütlenme biçimidir.**”
- “Algı, bağlantı örüntülerinin yorumudur.”
- “Zihin ancak kendi ağ topolojisinin izin verdiği kadar gerçeklik görebilir.”

Bu alt başlık tam olarak bunu gösteriyor:

Bir 2B varlık, bağlantı eksikliği yüzünden 3B’yi göremez.

Bir insan, bağlantı eksikliği yüzünden 11B’yi göremez.

Bu yüzden evren bize “eksik” görünür.

Evren gizli değildir. **Bizim bağlantılarımız sınırlıdır.**

Boyutları görememek bir arıza değil; bir güvenlik protokolüdür.

Bir 2B varlığı 3B’ye çıkarsan, ananın gözü döner; her şey büyülenmiş gibi olur.

Aynı şekilde bir insan 11 boyutlu gerçekliği bir anda görse:

- zaman çöker,
- benlik dağılır,
- nedensellik anlamını yitirir,
- bilinç overload olur.

Kılıç’ın dediği gibi:

“Zihin kendi bağlantısallığını aşan bir gerçekliği taşıyamaz; gerçeklik bu yüzden katman katman görünür.”

Sonuç: Boyutlar bir yer değildir — bağlantı kapasitesidir.

Bu alt başlığın özünü tek cümleye sıkıştırırım:

Boyutlar evrenin gizli ayarlarıdır. Onları göremememizin sebebi evrenin karmaşıklığı değil, bizim bağlantısal bütünlüğümüzün sınırlılığıdır.

O yüzden bu kitap:

- 4B’nin arayüz olduğunu,

1 KILIÇ, T. (2024). Yeni bilim: Bağlantısallık – Yeni kültür: Yaşamdaşlık (“BEYİN NEDİR?”DEN “YAŞAM NEDİR?”E BİR BİLİM SERÜVENİ). İSTANBUL: AYRINTI YAYINLARI.

- 5B ve 6B'nin kaderin altyapısı olduğunu,
- 10B'nin olasılık arşivi olduğunu,
- 11B'nin töz olduğunu

sadece anlatmayacak, **görmeyi sağlayacak bir bağlantı sıçraması** yaratacak.